

50 godina u službi turističkog razvoja

institut za turizam

2012.

PLAN AKTIVNOSTI INSTITUTA ZA TURIZAM

Zagreb, siječanj 2012.

PLAN AKTIVNOSTI INSTITUTA ZA TURIZAM: 2012¹

1. UVOD

Institut za turizam jedini je znanstveni javni institut specijaliziran za istraživanja na području turizma². Usmjeren je na inovativna, međunarodno konkurentna istraživanja u jednoj od najvećoj i najbrže rastućoj 'industriji' u nacionalnim i svjetskim okvirima. Institut je jedan od najstarijih instituta za turizam u Europi i institucija s najviše znanstvenih i stručnih referenci u regiji.

Osnovan je 1959. godine za potrebe turističkog gospodarstva za koje je pretežito izrađivao stručne studije i provodio mikroekonomska istraživanja. Godine 1986. postao je javna znanstvena institucija i od tada nosi današnji naziv – Institut za turizam. U više od 50 godina svog postojanja transformirao se od inicijalno male konzultantske organizacije u modernu znanstvenu instituciju s multidisciplinarnim timom koji je razvijao složene znanstvene projekte, proširio područja istraživanja na izučavanje cjelokupnog fenomena turizma, osobito utjecaja njegovog razvoja na ekonomiju, društvo i okoliš. Ciljevi rada Instituta stoga se tijekom vremena mijenjaju. Osnovan da bi svojim radom pratio snažnu turističku ekspanziju, danas svojim istraživačkim, edukativnim i savjetodavnim radom podupire održivi razvoj turizma u Hrvatskoj kao i u regiji.

Sukladno svojoj zadaći, svojom znanstvenom aktivnošću podupire razvoj održivog i međunarodno konkurentnog, nacionalnog i regionalnog turizma koji pridonosi ekonomiji, zapošljavanju i kvaliteti života. Istovremeno, Institut je prepoznat u međunarodnoj znanstvenoj zajednici kroz sudjelovanje u međunarodnim mrežama istraživača u turizmu oslanjajući se na svoje strateške ciljeve, strateške ciljeve Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te razvojnu strategiju RH.

Institut se niz godina razvija prateći suvremene turističke tokove i održavajući veze s drugim specijaliziranim institucijama u zemlji i inozemstvu; razvija vlastite znanstvene pristupe i metode, a njegovu prepoznatljivost određuju kontinuirani istraživački projekti i izdavačka djelatnost. Svoja dostignuća Institut dužuje aktivnom radu multidisciplinarnog tima s 22 istraživača i stalnom izučavanju učinaka turizma sa stajališta ekonomije i marketinga, prometa, geografije, ekologije, sociologije, prostornog planiranja i drugih znanstvenih disciplina.

U ovome se dokumentu, polazeći od postojećeg stanja, te utvrđenih prednosti i nedostataka djelovanja Instituta za turizam kao i definirane vizije i strateških ciljeva, planiraju aktivnosti za 2012. godinu, kao i organizacija, kadrovi i izvori financiranja nužni za realizaciju ovog plana. Dakle, temeljna intencija donošenja ovoga dokumenta je operacionalizacija „Strateškog plana Instituta za turizam:2011.-2015.“ na godišnjoj razini, a time i ostvarivanje

¹ “Plan aktivnosti Instituta za turizam: 2012“ temeljen je na dokumentu „Strateški plan Instituta za turizam: 2011.-2015.“

² Djelovanje Instituta za turizam uređeno je Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 46/07 i 45/09), Zakonom o ustanovama (NN 76/93), Pravilnikom o osnovama financiranja znanstveno-istraživačkih instituta (NN 38/97 i 28/99), Pravilnikom o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaju dopusnice (NN 83/10), Zakonom o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/09) kao i Statutom Instituta za turizam i Izmjenama i dopunama Statuta (2007).

planiranih zadaća, nadzor nad tijekom ostvarivanja kao i povećanje uspješnosti na svim područjima djelovanja Instituta.

2. VIZIJA, MISIJA I STRATEŠKI CILJEVI

Vizija Instituta za turizam temelji se na nekoliko ključnih prednosti. Prije svega, Institut je jedan od najstarijih instituta za turizam u Europi i institucija s najviše znanstvenih i stručnih referenci u regiji. Osim toga, među glavne prednosti Instituta za turizam mogu se ubrojiti dugogodišnje iskustvo i kumulirana znanja provedenih primarnih istraživanja kao i kontinuirana suradnja s gospodarstvom i javnim sektorom u turizmu. Povjerenje gospodarstva i realizacija mnogih ideja i koncepata potvrđuju se u praksi kroz pospješene rada javnog sektora u turizmu i povećanje konkurentne sposobnosti turističkih poduzeća u Hrvatskoj.

Na temelju takve istraživačke i savjetodavne tradicije, VIZIJA je Instituta:

Institut za turizam je kao samostalna znanstvena institucija lider u primijenjenim znanstvenim istraživanjima u turizmu na području regije. Njegujući izvrsnost, timski rad i suradnju, svojim aktivnostima povezuje istraživački rad i edukaciju, a svojim spoznajama uspješno inovira turističku praksu.

MISIJA Instituta za turizam jest *provođenje istraživanja različitih obilježja multidisciplinarnog fenomena turizma*. Kao jedini nacionalni istraživački centar u Hrvatskoj specijaliziran za istraživanja u području turizma, Institut za turizam kontinuirano razvija vlastite metode istraživanja i usavršava svoj radni tim. Shodno postavljenim ciljevima ekonomske i fiskalne politike RH (poticanje znanja, izvrsnosti i kulture; zaštita okoliša i prostorni razvoj i pozicioniranje Hrvatske kao jedne od vodećih europskih destinacija) te vezano uz postignuta ostvarenja u prethodnom razdoblju, GLAVNI STRATEŠKI CILJEVI Instituta za turizam u razdoblju 2011.-2015. godine su:

- **Liderstvo u primijenjenim i razvojnim istraživanjima u turizmu**, realizira se istraživačkim strategijama: (1) kontinuiranim stvaranjem i održavanjem izvrsnosti u istraživanjima,
- **Stvaranje istraživačke jezgre međunarodne prepoznatljivosti**, a realizira se (2) uvođenjem i primjenom pokazatelja uspješnosti i (3) fleksibilnom internom organizacijom rada i
- **Znanstveno i stručno djelovanje u funkciji razvoja turističkog sektora**, a realizira se različitim aktivnostima (4) popularizacije znanstvenog rada i (5) razvojem programa aktivnosti za podršku razvoju turizma.

Na temelju navedenih strateških ciljeva planirane su istraživačke strategije i aktivnosti kojima se planiraju ostvariti navedeni ciljevi u 2012. godini.

3. ISTRAŽIVAČKE AKTIVNOSTI U 2012. GODINI

Strateški cilj 1:

LIDERSTVO U PRIMIJENJENIM I RAZVOJNIM ISTRAŽIVANJIMA U TURIZMU

Strategija 1: Kontinuirano stvaranje i održavanje izvrsnosti u istraživanjima

Područja aktivnosti	Aktivnosti
Područja istraživanja - prioriteti	<ul style="list-style-type: none"> ○ Istraživački projekti TOMAS (nastavak rada na istraživanju turističke potražnje u Zagrebu i nautičke turističke potražnje); objavljivanje nekoliko znanstvenih radova; redovite prezentacije rezultata istraživanja ○ Istraživanja različitih aspekata konkurentnosti turističke destinacije (provođenje istraživanja imidža Hrvatske kao turističke destinacije; istraživanje stavovi lokalnih dionika o turističkom razvoju; nastavak rada na temama - povijesni aspekti turističkog razvoja; promet i turizam; prostor i turizam); objavljivanje znanstvenih radova; radovi na konferencijama ○ Mjerenje doprinosa turizma gospodarstvu (nastavak rada na istraživanju turističkih aktivnosti domaćeg stanovništva; obrana 1 doktorske disertacije i objava znanstvenog rada) ○ Edukacija u turizmu: provođenje kvalitativnog istraživanja u cilju unapređenja srednjoškolskog obrazovanja za potrebe hrvatskog turizma (studija i znanstveni rad) ○ Postmodernizam i turizam (prikupljanje podataka na temu promjene paradigmi u svjetskom turizmu kao nove istraživačke teme i analiza podataka)
Uključivanje u mreže istraživača	<ul style="list-style-type: none"> ○ Suradnja na međunarodnim znanstvenim projektima („Destination rejuvenation strategies – policies and measures“ i „Wine tourism“); nastavak aktivnosti ○ Sudjelovanje u radu međunarodnih i domaćih inicijativa i mreža istraživača (nastavak suradnje na „Critical tourism studies“ i novo područje suradnje ARTUR – Arhitektura i turizam i dr.)
Transfer znanja u regiju	<ul style="list-style-type: none"> ○ Savjetodavan rad na području prenošenja metodoloških znanja vezanih uz istraživanja turističke potražnje (FBiH, Crna Gora) ○ Sudjelovanje na znanstvenim skupovima u regiji (objavljivanje rada na temu iskustva Hrvatske u destinacijskom marketingu i menadžmentu)
Uvođenje i primjena novih metoda istraživanja	<ul style="list-style-type: none"> ○ Edukacija znanstvenika Instituta u korištenju pojedinih softvera (pohađanje specijalističkog seminara i korištenje softvera u obradi podataka); kontinuirana aktivnost ○ Znanstvene radionice vezane uz nove metode (dizajn krajobraza i sl.); nastavak aktivnosti

Strateški cilj 2:
STVARANJE ISTRAŽIVAČKE JEZGRE MEĐUNARODNE PREPOZNATLJIVOSTI

Istraživačke strategije	Područja i aktivnosti
Strategija 2. Uvođenje i primjena pokazatelja uspješnosti	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nagrađivanje najboljih znanstvenih radova u prethodnoj godini (određivanje fonda i dodjeljivanje nagrade za 2011. godinu) ○ Procedura praćenja objavljivanja znanstvenih radova istraživača (kvartalno praćenje i upis u Bibliografsku bazu) ○ Povećanje fonda za odlazak na znanstvene konferencije (polugodišnje planiranje i praćenje realizacije) ○ Formiranje međunarodnog savjeta Instituta za turizam (izbor članova i organizacija prvog, inicijalnog sastanka na temu sadržaja istraživanja i vrednovanja znanstvenog rada) ○ Uvođenje mjerila uspješnosti u rad Biblioteke (intenziviranje rada Knjižnog odbora) ○ Organizacija 2 interne znanstvene radionice uz predstavljanje projekata mlađih istraživača
Strategija 3. Fleksibilna interna organizacija rada	<ul style="list-style-type: none"> ○ Izrada 'platformi' za uspostavu virtualnih istraživačkih centara unutar Instituta kojima se kontinuirano prate pojedini istraživački prioriteti ○ Izrada liste časopisa relevantnih za objavljivanje istraživačima u IT-u uz objašnjenja vezana uz politiku objavljivanja radova ○ Izrada i donošenje svih potrebnih dokumenata (Etički kodeks; Pravilnik dobre akademske prakse i izmjene i dopune postojećih pravilnika i Statuta Instituta)

Strateški cilj 3:
ZNANSTVENO I STRUČNO DJELOVANJE U FUNKCIJI RAZVOJA TURISTIČKOG SEKTORA

Istraživačke strategije	Područja i aktivnosti
Strategija 4. Popularizacija znanstvenog rada	<ul style="list-style-type: none"> ○ Podizanje kvalitete međunarodnog časopisa TOURISM (redizajn časopisa, analiza i plan za povećanje broja bodova dobivenih na temelju mjerila za određivanje vrsnoće znanstvenih časopisa MZOS-a, npr. indeksiranost u međunarodnim bibliografskim bazama podataka; organizacija okruglog stola povodom proslave 60-te obljetnice časopisa; planiranje nove on-line publikacije i unapređenje publikacije „Turizam u brojkama“) ○ Povezivanje istraživačkog rada i obrazovanja putem organizacije nekoliko edukativnih seminara („E-marketing u turizmu“;

	„Dizajniranje ambijenta i pejzaža za razvoj održivog i kreativnog turizma“)
Strategija 5. Razvoj programa aktivnosti kao podrška razvoju turizma u Hrvatskoj	<ul style="list-style-type: none"> ○ Suradnja s javnim sektorom na izradi važnih strateških dokumenata (Glavni plan i strategija razvoja turizma u RH; suradnja s institutom I.Pilar u razvoju metodologije praćenja kvalitete turističkih destinacija u Hrvatskoj; stvaranje nove baze podataka; obrada i analiza podataka, objavljivanje planirano u 2013.) ○ Razvoj internih projekata usmjerenih na potrebe turističkog gospodarstva (stalne nadopune projekta BIST)

4. ORGANIZACIJA, LJUDSKI RESURSI I POKAZATELJI USPJEŠNOSTI

Organizacija

Kao i u drugim javnim institutima, Institutom za turizam upravlja ravnatelj i Upravno vijeće, uz pomoć Znanstvenog vijeća te Kolegija kao savjetodavnog tijela ravnatelja, u rad kojeg su uključeni svi djelatnici. Institut nema odjele niti posebne organizacijske cjeline (Biblioteka je samo prostorno izdvojena). Primijenjuje se projektna organizacija rada tj. za svaki znanstveno-istraživački projekt imenuje se voditelj koji određuje tim istraživača na projektu. Uz ovakav način rada, a kako bi se operacionalizirali srednjoročni ciljevi, u 2012. godini potrebno je formirati 'virtualne' odjele koji bi okupljali skupine istraživača oko zajedničkih istraživačkih interesa, pratili ih i razvijali zajedno s voditeljem.

Ljudski resursi

Institut za turizam je jedina znanstvena institucija koja okuplja tim znanstvenika specijaliziranih u različitim poljima i granama važnim za promatranje i izučavanje turizma i čiji su znanstveni projekti interdisciplinarnog karaktera (22 istraživača od 32 djelatnika, koji povezuju područja ekonomije, prometnih znanosti, geografije, matematike i statistike, sociologije). U 2012. godini, na projektu "Mjerenje važnosti utjecaja turizma na gospodarstvo Hrvatske" zaposleno je ukupno 13 znanstvenika, istraživača i tehničkog osoblja, a na projektu "Međuodnos turizma, prostora i prometa", zaposleno ih je 10.

U ovome trenutku broj zaposlenih istraživača odgovara potrebama rada ali, s obzirom na sve veći broj projekata koji traže posebnu administraciju, potreban je djelatnik koji bi se bavio projektnim menadžmentom kao svojom primarnom zadaćom. No, najvažniji cilj koji je potrebno postići u ovom razdoblju jest ispuniti uvjete za reakreditaciju Instituta, vezanu upravo za ljudske resurse tj. uz potreban broj zaposlenih znanstvenika. To će se postići izborom u odgovarajuće znanstveno zvanje istraživača koji su u procesu izbora odnosno u procesu stjecanja doktorata u 2012. odnosno 2013. godini. U ovoj, 2012. godini planirano je da 4 istraživača provedu izbor u znanstveno zvanje znanstvenog suradnika.

Pokazatelji uspješnosti

Cjelokupni znanstvenoistraživački rad Instituta sastavljen je od pojedinačnih doprinosa istraživača, a oni su zbroj različitih aktivnosti; najvažnije uključuju sudjelovanje i rad na znanstvenim projektima, objavljivanje znanstvenih i stručnih radova, recenzije i urednički rad, sudjelovanje u edukaciji kroz nastavu i/ili seminare i radionice, mentorski rad, sudjelovanje u radu domaćih i međunarodnih asocijacija, suradnju s istraživačima iz

partnerskih organizacija, znanstvenu administraciju, sudjelovanje u aktivnostima popularizacije istraživanja, pripremu i nastupe u medijima, davanje informacija na upit široj javnosti, savjetodavni rad sa studentima i druge aktivnosti. Većina navedenih aktivnosti mjerljive su i mogu se iskazati određenim pokazateljima uspješnosti (npr. broj objavljenih radova, broj aktivnosti unutar određene skupine, broj projekata, broj ostvarenih suradnji i slično), no radno vrijeme svakog pojedinca dijeli se na velik broj različitih aktivnosti koje s obzirom na obim poslova nije uvijek moguće zabilježiti pa onda niti mjeriti. No, u cilju povećanja učinkovitosti rada u 2012. godini započeti će se s bilježenjem navedenih aktivnosti na temelju kvartalnih izvještaja istraživača kako bi se u sljedećoj godini formirali odgovarajući pokazatelji uspješnosti rada.

O ukupnim godišnjim dostignućima na svim područjima Institut za turizam od 2007. godine redovito izvještava Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH putem detaljnih godišnjih izvještaja i na taj način transparentno pokazuje rad institucije kao i svih zaposlenih. Stoga je planirano da se početkom 2013. godine (siječanj-veljača) izradi izvještaj koji će pokazati što je realizirano tijekom 2012. godine u odnosu na plan.

5. IZVORI FINANCIRANJA

Institut će sukladno strateškim odrednicama djelovanja i u 2012. godini nastaviti rad na znanstvenim istraživanjima financiranim od strane MZOS (odnosno Hrvatske zaklade za znanost) kao i istraživačkim projektima financiranim iz drugih izvora. Takvi izvori financiranja omogućuju provođenje istraživanja koja su (a) podlogom za objavljivanje znanstvenih radova, ali i (b) omogućuju podmirivanje zajedničkih troškova (školarine, licence, nabavka literature, nabavka i održavanje računala, članstva, zaštita i osiguranje i dr.) djelatnika Instituta. Kako bi se ispunili strateški ciljevi Instituta važno je u 2012. godini zadržati dosadašnju razinu ukupnih prihoda, u čemu bi prihodi od vlastite djelatnosti trebali iznositi oko 40%. Krajem godine očekuje se raspis natječaja Hrvatske zaklade za znanost za nove znanstvene projekte u društvenim znanostima pa istraživači trebaju tijekom godine razraditi i pripremiti projektne ideje na temelju srednjoročnih, planiranih prioritetnih područja istraživanja Instituta.

U izvorima financiranja uz javni sektor i turističko gospodarstvo potrebno je, koliko je moguće u 2012., a osobito u 2013. povećati broj (znanstvenih) projekata financiranih iz EU fondova. Kako bi se Institut mogao nadmetati za takva sredstva nužna je specijalizacija jednog djelatnika za projektni menadžment. Ovim je planom predviđen i transfer znanja koji bi omogućio da Institut primjenjuje svoja znanja u drugim zemljama u regiji kao i sudjelovanje s institucijama iz drugih zemalja na većim međunarodnim projektima. Kao što je i dosada bio slučaj, ovakva kombinacija izvora financiranja omogućila bi izvršenje predviđenih zadaća Instituta kao javne znanstvene institucije.

6. ZAKLJUČCI

Institut za turizam jedini je znanstveni javni institut specijaliziran za istraživanja na području turizma u Hrvatskoj. Od 1959. godine kada je osnovan Institut je prešao dug razvojni put i razvio se u modernu znanstvenu instituciju koja, u skladu s mogućnostima i zadaćom unapređenja istraživanja na ovom složenom, multidisciplinarnom području, kontinuirano prati i unapređuje razvoj turizma u Hrvatskoj. Oslanjajući se na svoje strateške ciljeve te razvojnu strategiju RH i strateški plan Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH, Institut

kao pridružena članica UNWTO-a i drugih međunarodnih asocijacija sudjeluje aktivno u međunarodnim mrežama istraživača u turizmu.

Na temelju postignutih rezultata kao i analize prednosti i nedostataka Instituta definirana je dugoročna vizija koja je 'nit vodilja' za srednjoročno, ali i godišnje planiranje svih aktivnosti, a glasi:

„Institut za turizam je kao samostalna znanstvena institucija lider u primijenjenim znanstvenim istraživanjima u turizmu na području regije. Njegujući izvrsnost, timski rad i suradnju, svojim aktivnostima povezuje istraživački rad i edukaciju, a svojim spoznajama uspješno inovira turističku praksu“.

Na temelju vizije definirani su i glavni strateški ciljevi Instituta za turizam u razdoblju 2011.-2015. godine: (1) liderstvo u primijenjenim i razvojnim istraživanjima u turizmu, (2) stvaranje istraživačke jezgre međunarodne prepoznatljivosti i (3) znanstveno i stručno djelovanje relevantno za turizam kao prioritetno razvojno područje u Hrvatskoj. U ovome godišnjem, akcijskom planu za 2012. godinu planiraju se aktivnosti kojima se operacionaliziraju sva tri strateška cilja. Institut je svojim dosadašnjim djelovanjem pokazao izuzetno uspješno povezivanje znanstvenih istraživanja i prakse, uspješan je u suradnji s javnim sektorom, prepoznatljiv u domaćoj javnosti, i tim svojim uspjesima u budućem razvoju mora pridodati veću međunarodnu prepoznatljivost na području znanstvenog rada.